

# Алгарытмы працы з рознымі відамі тэкста

---

Паршонак А.У.,  
выкладчык кафедры карэкцыйна-развіваючых тэхналогій

# Алгарытм працы з байкай

---

- Папярэдняя гутарка
- Выразнае чытанне байкі
- Гутарка па пытаннях
- Пераказ зместу байкі
- Слоўніковая работа
- Задання творчага характару па творы



# Байка

---

Невялікі, звичайна вершаваны, алегарычны твор  
павучальна-гумарыстычнага ці сатырычнага  
характару

## Гутарка па пытаннях:

---

- Якія падзеі адбываюцца ў байцы?
- Характарыстыка кожнага персанажа байкі так, калі б ён быў чалавекам.
- Які ў гэтых персанажаў можа быць голас, хада, стаўленне да людзей і свету? (Дэманстрацыя)



# Заданні творчага характару па творы:

---

- Інсцэніраванне (байка ўтрымлівае ў сабе драматычную сцэнку)
- Музычнае ілюстраванне твора

## Дыпламаваны баран

Ў адным сяле (не важна — дзе)

Хадзіў Баран у чарадзе.

Разумных бараноў наогул жа няма, —

А гэты дык дурней дурнога —

Не пазнае сваіх варот:

Відаць, што галава слабая,

А лоб дык вась наадварот —

Такога не страчаў ніколі лба я:

Калі няма разумніка другога,

Пабіцца каб удвух,

Дык ён разгоніцца ды ў сцену — бух!

У іншага дык выскачыў бы й дух,

А ён — нічога,

І вась за дурасьць гэту

Яго вучоным раз прызвалі нейк на сьмех,

А каб двара не перабег,

На шыю прывязалі мету:

— Вось, — кажуць, — і дыплом табе.

Што гэта за "дыплом",

Баран — ні "мя", ні "бэ",

Аднак жа перад Кошкаю пачаў ён ганарыцца:

— А што ж ты думала, сястрыца!

Хіба мне пахваліцца няма чым?

Дыплом я заслужыў, здаецца ж, галавою,

І не раўняйся ты са мною.

Аб гэтым лепей памаўчы,

— Сказала яму Кошка.

— Каб ты быў разумнейшы трохка

Ды розумам раскінуць мог авечым,

То ўбачыў бы, што ганарыцца нечым,

Бо заслужыў ты свой дыплом

Не галавой, а лбом.

---

Другі баран — ні "бэ", ні "мя",

А любіць гучнае імя



# Алгарытм працы з апавяданнем

- Уступная бяседа . Падрыхтоўка да ўспрымання тэксту.
- Чытанне апавядання настаўнікам:
- а) першаснае праслухоўванне;
- б) бяседа эмацыянальна-ацэначнага плана:
  - - Які момант апавядання вам здаўся найбольш цікавым? Чаму?
  - - Хто з герояў вам асабліва спадабаўся? Што вас прыцягнула ў ім?
  - - Калі вам было асабліва радасна ці сумна?
- Слоўніковая работа.

# Алгарытм працы з апавяданнем

- Заданні сінтэтычнага творчага характару па творы:
- Славеснае маляванне;
- Драматызацыі;
- Музычнае ілюстраванне твора;
- Складанне апавяданняў па аналогіі з літаратурным узорам (два варыянты: замена герояў з захаваннем сюжэту; змена сюжэту з захаваннем герояў).
- Схематычнае адлюстраванне сюжэтных падзей.



# Алгарытм працы з прыказкай і прымаўкай

Уважліва прачытаць прыказку/прымаўку.

Вылучыць у ёй словы (словазлучэнні), якія дапамагаюць зразумець сэнс.

Падкрэсліць словы (словазлучэнні), ўжытыя ў пераносным значэнні (калі ёсць), падабраць да іх сінонімы.

Зрабіць выснову: растлумачыць, як вы зразумелі сэнс гэтай прыказк/прымаўкі (запісаць сваё тлумачэнне прыказкі).

# Алгарытм працы з вершам

- Прачытаць верш.
- Выявіць ў тэксце верша ўсіх персанажаў.
- Пераказаць сюжэт верша.
- Вызначыць сэнс назвы верша.
- Вызначыць асноўную думку верша.



# Алгарытм працы з казкай

Асноўная тэма, ідэя казкі (Пра што казка? Чаму яна вучыць? Дзе можа спатрэбіцца тое, што мы даведаліся ў гэтай казцы?).

Матыў паводзін герояў (Чаму герой так паступіў? Навошта яму гэта трэба?

Спосаб пераадолення цяжкасцяў, які дае гэтая казка (Як герой вырашае праблему? Ці дапамагае яму хто-небудзь? У якой сітуацыі ў нашым жыцці можа спатрэбіцца гэты спосаб?).

Стаўленне героя да навакольнага свету і да самога сябе (Што прыносяць ўчынкі героя навакольным: радасць, гора ...?).

Эмоцыі, якія выклікае казка (Чаму герой паступае менавіта так? Што ў вас выклікала радасныя (сумныя) пачуцці? Якія эмоцыі выклікала казка?).

# Алгарытмы працы з рознымі відамі тэкста

---

Паршонак А.У.,  
выкладчык кафедры карэкцыйна-развіваючых тэхналогій